

A JKP STATUTUMÁNAK GYAKORLATI VÉGREHAJTÁSA A PÁRTSZERVEZETEK KÖZVETLEN FELADATA

Irta: Moma Markovičs

Lenin és Sztalin hosszú, kitartó és következetes harcot folytattak az opportunisták és ellenséges elemek ellen, amikor a munkásosztály forradalmi pártjának megteremtéséért, új típusú párt létrehozásáért harcoltak. A bolsevikok mindig nagy jelentőséget tulajdonítottak a szervezeti kérdéseknek, mert e kérdéseket a harc meghatározott szakaszában elválaszthatatlannak tartották a forradalmi gyakorlattól, a munkásmozgalom fejlődésétől, a munkásosztály céljától. Lenin és Sztalin lefektették azokat a szervezeti alapelveket, melyeken az új típusú párt nyugszik. A bolsevizmus e szervezeti alapelveit alkalmaztuk Pártunk Statutumában is. Kizárólag azt a pártot lehet igazi marxista-leninista pártnak tekinteni, amely szilárdan és következetesen ragaszkodik ezekhez az alapelvekhez.

Minden bolsevik párt statútuma az az alap, amelyen felépítése, belső élete és mindennapi tevékenysége fejlődik. A statútum határozza meg a párt szervezeti fejlődésének formáit, meghatározza belső életének szabályait és a pártszervezetek mindennapi munkájának módszereit. A párt statútuma az egyik fontos eszköz, amely biztosítja a párt vezető szerepét a munkásosztály forradalmi harcában, amely biztosítja a párt programjának megvalósítását. A párt statútuma határozza meg, hogyan kell felépíteni egy bolsevik pártot, hogy képes legyen vezetni a munkásosztály harcát a kommunizmus győzelméért.

Jugoszlávia Kommunista Pártja V. kongresszusának egyik legjelentősebb dokumentuma a JKP Statútuma. A JKP Statútuma, amelyet a marxizmus-leninizmus tudományos elvei, a Bolsevik Párt forradalmi tapasztalatai alapján készítettek, törvényesítette a mostani gyakorlatot és lefektette a távlatokat Pártunk további építésére, további fejlődésére.

Jugoszlávia Kommunista Pártjának alapításától napjainkig három statútuma volt. Ezeknek a statútumoknak az volt alapgyengeségük, hogy nem a pártfelépítés marxista-leninista elvein alapultak, hanem többé-kevésbé a pártfelépítés szociáldemokrata felfogását tükrözték vissza.

Pártunk első statútumát Jugoszlávia Szocialista (kommunista) Munkáspártjának 1919. április 21., 22., 23-án Beogradban megtartott egyesülési kongresszusán hozták meg. Ez a statútum ideglenes statútum volt és csak a JKP II kongresszusáig volt érvényben.

Ez az első statútum magán viselte a szociáldemokrata párt-statútum minden jellegzetességét. Nem volt benne meghatározva, ki lehet a párt tagja, mik a párttagok jogai és kötelességei, a pártba való felvételi szabályai, nem határozta meg a pártszervezetek felépítésének formáit, nem irányozta elő a pártfegyelem megszegéséért járó büntetéseket — egyszerűen, ez a statútum nemcsak, hogy nem tartalmazta a pártfelépítés marxista-leninista alapelveit, hanem a pártfelépítés valameny-

nyi alapvető kérdésében szociáldemokrata felfogásból indult ki. Példaként megemlítjük a pártkongresszusra és a pártvezetőség megválasztására vonatkozó tételt: a pártkongresszust — e statútum szerint — mind a helyi pártszervezetek delegátusai, mind az Általános Munkásszövetség elnöke, a nők központi titkárságának két kiküldöttje, a szocialista ifjúság központi titkárságának négy kiküldöttje, egyéb pártönkívüli szervezetek delegátusai alkották, s a pártvezetőségbe bekerülhetett delegátusok bármelyike. Ezzel ténylegesen megszegték a bolsevizmus egyik szervezeti alapelvét — hogy a párt a munkásosztály élcsapata, hogy ő vezeti a munkásosztály minden szervezetét.

Ebben a statútumban lefektették a pártfelépítés területi elvét, azt az elvet, amelyhez mind a burzsoá, mind a szociáldemokrata pártok ragaszkodnak. Ez a rendszer, mint ismeretes, teljesen megfelelő a szociáldemokrata reformista politikának, de nem felel meg a proletáriátus forradalmi pártjának.

Pártunk második statútumát a JKP 1920 június 20—25 közötti Vukováron tartott II kongresszusán hozták meg. Ez a statútum lépést jelentett előre, mert benne leszögezték, ki lehet párttag, meghatározták a pártszervezet felépítésének bizonyos formáit, meghatározták a program, statútum és pártpolitika megszegéséért járó büntetéseket, de ez is a pártfelépítés területi elvének szociáldemokrata felfogását képviselte, s voltak egyéb nagy fogyatékok is, mint például: annak a követelménynek a hiánya, hogy a párttag feltétlenül tagja a pártszervezetek egyikeinek.

A harmadik statútumot a JKP 1926 évben Bécsben megtartott III kongresszusán hozták meg. Ez a statútum sok mindenben megközelítette a Bolsevik Párt Statútumát. Helyesen fektette le a kérdést, ki lehet a párt tagja, helyesen meghatározta a tagfölvétel feltételeit: leszögezték benne a pártfelépítés területi elvét — területi elvét és leszögezték, hogy a pártsejt az alap-pártszervezet, meghatározták felépítését és működését stb. De ebben a statútumban is megvoltak a régebbi statútumok egyes fogyatékokai. Nem voltak például meghatározva a párttagok jogai, a jelöltségi idő stb.

Jugoszlávia Független Munkáspártjának is létezett Statútuma, melyet Beográdban 1923 január 13 és 14-én a munkásdelegátusok országos értekezletén fogadtak el. Ez a statútum a II kongresszus statútumának másolata volt, azzal a különbséggel, hogy egy legális párt feltételeihez alkalmazkodott. Törölték a JKP nevet és a JFM elnevezést tüntették fel és kidobták az »éles« szövetségéseket. Például, a II kongresszuson meghozott statútum 1. szakasza a következő volt:

»A JKP-nak mint a III. kommunista Internacionálé tagjának az a célja, hogy megalkuvás nélküli osztályharc útján a proletáriátus diktatúráján keresztül végrehajtsa a munkásosztály és a dolgozó nép minden elnyomott rétegének felszabadítását azáltal, hogy a kapitalista társadalom helyére a kommunista társadalmat vezeti be.

Ugyan ez a szakasz a JFM statútumában így hangzott:

»A JFM-nak célja: hogy osztályharc útján végrehajtsa a munkásosztály és a dolgozó nép minden elnyomott rétegének felszabadítását a szocialista társadalom bevezetésével.«

Mindezek a statútumok, némileg a legutóbbi kivételével, bizonyítják munkásmozgalmunk és Pártunk súlyos gyengeségeit, a szociáldemokrata felfogások és irányzatok túlnyomó befolyását Pártunk vezető magvában.

Az ilyen irányzatok — Szima Markovics típusú — képviselői a párt szociáldemokrata mintájú szervezetéért harcoltak, s e felfogásuk a párt szervezeti alapjairól abból eredt, hogy opportunistá szociáldemokrata felfogásuk volt a pártpolitika valamennyi alapvető kérdésében.

Mély- és súlyos következményei voltak ennek a szociáldemokrata politikának úgy a párt felépítésének kérdésében, mint az általános pártvonal- és pártgyakorlat lényeges kérdésében. Ismeretes, hogy a háború utáni első években, amikor az Októberi Forradalom hatására és a háború következményeinek befolyása alatt, forradalmi hullám öntött el számos európai országot, Jugoszláviában a feltételek többsége megvolt ahhoz, hogy a harcokat fegyveres felkeléssé fejlesszék. De miután a Párt eszméileg és szervezetileg gyenge volt, miután nem a marxizmus-leninizmus elvein épült, miután vezetőségében túlsúlyba kerültek a szociáldemokrata irányzatok, a burzsoáziának nem volt nehéz háttérbe szorítani a forradalmi munkásmozgalmat és úgyszólván szétzúzni a Pártot. Ebben a helyzetben Pártunk egyik legfontosabb és leglényegesebb kérdése a Párt szervezeti felépítéséért, a bolsevik típusú szervezetért, azaz a Párt bolsevik statútumáért vívott harc volt. Pártunk forradalmi magva, amely igyekezett elsajátítani a bolsevizmust, más típusú pártot követelt, mint amilyent az opportunistá vezetők propagáltak. A Pártnak ez a magva mindinkább megközelítette a többi között a pártstatútum kérdésének bolsevik felfogását is. A Párt ez egészséges elemei harcának eredményeként, a III kongresszus, a Komintern segítségével új statútumot hozott, amely szabadulást jelentett a pártfelépítés szociáldemokrata felfogásától. A frakciós harcok azonban megakadályozták a Párt rendszeres és szilárd felépítését a III kongresszuson meghozott statútum alapjain. Ennek ellenére, ez a statútum megbízható alap volt a pártfelépítés bolsevik elveinek fejlesztésére és tökéletesítésére.

A JKP IV. kongresszusának a szervezeti kérdésekről szóló határozatai jelentősen hozzájárultak a Párt szervezeti alapjaira vonatkozó felfogás további fejlődéséhez. A Párt későbbi fejlődése és felépítése, különösen a Tito elvtárs vezette új pártvezetőség megválasztásától kezdve, mindinkább bolsevik elveken alapult.

Az V. országos értekezlet határozatai óriás jelentőségűek Pártunk szervezeti fejlesztésére és megszilárdítására is. Ezek a határozatok Pártunk működési feltételeiből kiindulva konkretizálták a lenini-sztalini elveket; ezek képezték az alapot, melyen Pártunk fejlődött, erősödött és képessé vált arra, hogy a megszállás nehéz napjaiban megszervezze a népfelkelést és népeinket harcba, döntő forradalmi csatákba vezesse.

Az V. értekezlet határozatai, valamint Központi Pártvezetőségünk számos utasítása és szervezeti intézkedése, a háború előtti, háború alatti és háború utáni időszakban, a Párt felépítésének leninista irányítását, belső életének alapját, iratlan statútumát jelentették. Az SzK(b)P pártfelépítése anyagának, különösen Statútumának lefordítása, ezeknek az anyagoknak tanulmányozása és gyakorlati felhasználása hozzájárult Pártunk szervezeti erősödéséhez. Mindezek folytán az V kongresszuson meghozott Statútum nem változtatja meg — semmiben sem. — Pártunk szervezeti felépítésének alapját. A Statútum törvényesíti ezt az alapot; törvényesíti Pártunk eddigi gyakorlatát, életének és munkájának eddigi elveit, formáit és módszereit; továbbfejleszti ugyan ezt az alapot, gazdagítja és szilárdítja ugyan ezt a gyakorlatot.

Miben tükröződik a lenini-sztalini elvek végrehajtása?

A Statutum következetesen végrehajtja Lenin felfogását abban a kérdésben, hogy ki lehet a párt tagja:

»Párttag az, aki elfogadja a párt programját, anyagi segítséget nyújt neki és valamelyik pártszervezethez tartozik.«

A JKP Statútumának 1. szakaszában ez áll:

»Jugoszlávia Kommunista Pártjának tagja mindenki, aki elismeri a Párt programját, dolgozik egyik szervezetében, aláveti magát a Párt határozatának és tagsági járulékot fizet.«

A JKP Statútuma továbbá meghatározza a párt tagjainak köteleseit és jogait, úgy ahogyan Lenin és Sztalin tanítja, úgy ahogyan az SzK(b)P Statútumában áll. A párttagok jogai elválaszthatatlanul össze vannak kötve köteleességeikkel. Nem lehet jogokat élvezni a köteleességek teljesítése nélkül, és viszont: a köteleességek teljesítése lehetővé teszi minden jog érvényesítését.

A JKP Statútuma meghatározza a pártba való felvétel feltételeit és szabályait is, miközben Sztalin ama tanításából indulva ki, hogy a párt a munkásosztály és a dolgozók minden rétegéből kiemelkedő legjobb és legkipróbáltabb harcosok gyülekező helye, biztosítani kell önmagát az ellenséges és idegen elemektől. A JKP Statútumának negyedik szakasza ezt mondja: »Tagokat a Pártba csak egyénenként vesznek fel«. És tovább: »A Párt tagságába öntudatos, tevékeny és a kommunizmus ügyéhez hű dolgozókat vesznek fel«. A Statútumnak ez a tétele azonos az SzK(b)P Statútumának 4. szakaszával: »A felvételt a Párt tagságába kizárólag egyénenként végzik. És tovább: »A Párt tagságába öntudatos, tevékeny és a kommunizmus ügyéhez hű dolgozókat, munkásokat, parasztokat és értelmiségieket vesznek fel«.

Az egyénenkénti felvétel a pártba, az új párttagok egyénenkénti kiválasztása lenini-sztalini elv, amely annyit tesz, mint: egyénenként tanulmányozni mindenkit, mielőtt felveszik a pártba; helyes felvételekkel szabályozni a párt szociális összetételét és biztosítani a párt védelmét az idegen elemektől. Az egyénenkénti felvétel a pártba azt jelenti, hogy a tagfelvétel a pártszervezetek mindennapos munkájának része; az emberek egybefűzését és aktiválását jelenti a mindennapos munkában, nevelésüket, gyakorlati, tettekben való kipróbálásukat.

A JKP Statútumában meghatározták a pártszervezetek felépítésének formáit. A 15-ik szakasz kimondja: »A Párt a demokratikus centralizmus elvén épül fel. ...A centralizmus az alsóbb pártszervezetek szigorú alárendelése a felsőbbeknek, vasfegyelem, szilárd, egységes szervezet. De Pártunkban a centralizmus demokratikus, egybeolvad a demokratizmussal. A demokratizmus pedig: a párt vezetőszerveinek választottsága; a pártszervek számadása szervezeteik előtt; a bírálat és önbírálat szabadsága; titkos szavazás stb. A demokratikus centralizmus tehát: a centralizmus és demokratizmus szerves összefüggése, kiegészítése, egysége.

Ismeretes, hogy a pártfelépítés lenini tanítása milyen nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy a Párt alapszervezetei területi-termelési elvekre épüljenek. Statútumunk ezt így határozza meg:

»A Párt alapszervezetei gyárakban, bányákban, intézetekben, vállalatokban, intézményekben, falvakban, földmégmunkáló szervezetekben, a Jugoszláv Hadsereg egységeiben, településeken, hivatalokban, iskolákban, intézményekben stb. alakulnak meg, ha ott a Pártnak legalább három tagja van.«

Ezzel következetesen érvényesül a területi-termelési elv; ami pedig azt jelenti, hogy a pártbalépés a munka és termelési helyen (gyárban, vállalatban, intézményben) tartanak. A tőkésrendszer feltételei mellett ez a szervezet felel meg legjobban az osztályellenséggel vívott harc feltételeinek, a szocialista állam feltételei mellett pedig leginkább nyújt lehetőséget a vezetésre a tevékenység minden szektorán: a szocializmus felépítéséért; a tömegeknek a párt vezetésével való megszilárdulásáért és megerősödéséért vívott harcban.

Habár Pártunk a lenini-sztalini szervezeti elveken épült s habár pártgyakorlatunkban, mind a háború előtt, mind a háború folyamán, mind pedig a felszabadulás után a SzK(b)P tapasztalatait alkalmaztuk, mégis helyenként bizonyos mértékben érezhető volt az egyöntetűség hiánya a pártmunkában. A JKP ötödik kongresszusán elfogadott Statutum gondoskodik arról, hogy a pártszervezetek még helyesebben fogják fel a párttagok kötelelességeit és jogait, a Pártba és a jelöltek soraiba való felvétel feltételeit és módját; a Párt alapszervezeteinek és vezetőségének szervezeti építési formáit, az alap és a vezető pártszervek feladatának kérdéseit, a pártfegyelem megszegését követő büntetéseket, a párt anyagi eszközeinek kérdését stb.

Ezenkívül a Statutum kiküszöböli az egyes helyeken tapasztalható szervezeti formai egyenetlenséget az alsóbb szervekben; lehetővé teszi a szervezeti formák egységességét és egyöntetűségét valamennyi pártszervezetben és hozzájárul ahhoz, hogy a pártmunkából gyorsabban kiküszöbölődjenek a fogyatékoságok. Rankovics elvtárs, a JKP ötödik kongresszusán, a Párt szervezeti munkájáról tartott beszámolójában, a Párt további feladatairól ezt mondta:

»Késedelem nélkül biztosítani a JKP jelen kongresszusán elfogadandó Statutum végrehajtását. Ez az egyetlen út a párt belső életének és munkájának végleges kialakulásához és rendszerezéséhez.«

Most, amikor Pártunknak megvan erejét kifejező Statutum, amely teljesen megfelel jelenlegi fejlődési fokának, a Statutum végrehajtása egyike a Párt alapvető szervezeti feladatainak.

Habár Statutumunk alapjában véve a gyakorlat törvényesítése, igazolása annak, amit végeztünk; mégis bizonyos újításokat is tartalmaz, meghatározza a szervezeti elveket az új munkafeltételek mellett, olyan körülmények között, amikor a Párt az állam vezető hatalma.

Felelni kell hát a kérdésre: mi az az új a Statutumban, amit eddig nem alkalmaztunk pártgyakorlatunkban és hogyan kell alkalmazni a munkában?

Ez:

1. A nyílt összejövetel kérdése. — A Statutum bevezeti a nyílt pártösszejöveteleket. — Mi a nyílt pártösszejövétel? A párt alapszervezeteinek nyílt összejövetele olyan összejövétel, amelyen a Párt tagjai és jelöltjein kívül résztvehet és jogában áll résztvenni az illető vállalat, intézmény, falu minden pártonkívülijének is.

A nyílt pártösszejövetel bevezetése a pártmunka fejlesztési és javítási módja az új viszonyok között, olyan körülmények között, amikor a dolgozó tömegek élükön a munkásosztállyal vannak hatalmon, amikor a népállamot Pártunk vezeti, amikor a szocializmus felépítéséért harcolunk.

A nyílt pártösszejövetel bevezetése Pártunk erejének kifejezése; a demokratizmus fokozódása a Pártban; eszköz a párttagok és pártszer-

vezetek felelősségének fejlesztéséhez és fokozásához a vállalati, intézményi munkában; a Párt és a tömegek minél szilárdabb egybekapcsolódásának formája; a bírálat és önbírálat erősödésének eszköze; a tömegek által a pártszervezetek felett gyakorolt ellenőrzés fejlesztése; a pártönkívüli tömegek fokozott aktíválásának, felemelésének formája. Mindez a Kommunista Párt vezetőszeretének további fejlesztéséhez és megszilárdításához vezet.

Ennek a határozatnak a végrehajtása nemcsak formáság. Hogy ezek a nyílt összejövetelek elérjék céljukat, hogy megvalósuljon az, amiért bevezettük, különösen kezdetben, az a pártszervezetek kötelessége, hogy ezeket az összejöveteleket jól megszervezzék és előkészítsék: először, állítsák össze és készítsék elő a napirendet az ilyen összejövetel számára; másodszor, készítsék elő az egész összejövetelt; harmadszor a pártvezetőségek nyújtsanak teljes támogatást a Párt alapszervezeteinek e határozatok végrehajtásában.

Csak az így előkészített nyílt pártösszejövetelek végezhetik el a nekik szánt feladatot. Ellenkező esetben céljukat tévesztik.

2. Új a Statútumban az ajánlás bevezetése a Pártba való felvételhez. A Statútum kimondja: »A jelölt, aki párttaggá akar válni, két olyan tag ajánlását terjeszti elő, akik legalább két éve párttagok és ismerik munkáját és magatartását az utóbbi két évben.«

Mit jelent a Statútumnak ez a szakasza? Először azt, hogy magának a jelöltnek is joga van jelentkezni a párttagságra, ha eleget tesz az említett feltételeknek; másodszor, hogy a Pártba való felvételért a felelősség nemcsak a pártszervezetre hárul, hanem fennáll az ajánlást adott párttagok személyes felelőssége is. Az ajánlások bevezetése, a jelölteknek a Pártba való felvételét illetően, azt jelenti, hogy minden párttag örködik a Párt tisztasága felett, minden párttag örködik a párttagok helyes megválogatása, a Párt helyes fejlődése, a Párt összetételének helyes szabályozása felett, stb. Az ajánlások bevezetése a Pártba való felvételt illetően azt jelenti, hogy minden párttag éberrel ügyel, hogy jó munkások, rohammunkások, észszerűsítők és újítók ne álljanak a Párton kívül; ne maradjanak a Párton kívül azok, akik tetteikben bebizonyítják, hogy hívek a munkásosztályhoz és a szocializmus felépítéséhez, ügyel arra, hogy idegen, kispolgári, karrierista elemek ne húzódjának be a Pártba.

Természetesen azt a meghatározást, hogy »a jelölt, aki párttaggá akar válni...« nem szabad úgy értelmezni, hogy csak a jelölt kezdeményezésére történhet felvételezés a KP-ba és a pártszervezetek csak arról határozzanak, vajon a »bejelentett« jelölt párttaggá váljék és válhat-e, vagy nem lehet tagja a Kommunista Pártnak.

Ellenkezőleg, a pártszervezeteknek továbbra is, mint eddig, kezdeményezést kell kifejtetniük új tagok kiválogatásában és a Pártba való felvétele terén; teremtsenek aktív viszonyt az új tagok felvételét illetően; találják meg, válogassák ki, készítsék elő és neveljék, hogy párttagokká váljanak.

Ugyancsak gondoskodni kell arról is, nehogy a Statútumnak ezt a rendelkezését úgy tolmácsolják mintha sarkig kitártuk volna a Párt kapuit, s mindenki beléphet a Pártba aki akar, csak a formáságnak — az ajánlás formáságának tegyen eleget. Ez a felfogás homlokegyenest ellenkezne a pártépítés, az új típusú párt építésének marxista-leninista elveivel, ellenkezne azzal, amit Sztalin elvtárs mondott, amikor leszö-

gezte, hogy a bolsevik párt erős, amelynek kapui csak a méltóak előtt nyílnak meg; ellenkezne az egész eddigi gyakorlattal Pártunkban.

Ezzel párhuzamosan harcoljunk a szektásság minden jelensége ellen is a Pártba való felvételt illetően, nehogy az ajánlások bürokratikus akadályokká váljanak; ne legyenek akadályok az új egészséges erőknek a Kommunista Párt soraiba való felvételében.

Egyszóval a Pártba való felvétel terén, minden erőnkkel harcoljunk a Statutum helyes végrehajtásáért, harcoljunk a túl »tágkörű«, vagy túl »szűk körű« felfogás ellen, harcoljunk a Párt felolvadása ellen, valamint a Statutum rendelkezéseinek irodaszellemű, szektás kiforgatása ellen. Neskovics elvtárs a JKP ötödik Kongresszusán, a Statutumról tartott beszámolójában ezt mondta:

»Hogyan forgathatják ki a pártszervezetekben a Statutumnak a tagfelvételtől szóló rendelkezéseit? Kétségtelenül: mind azzal, hogy túlságosan kítárják a kapukat, mind pedig azzal, hogy bürokratikus — szektás módon hajtják végre a Statutumnak a Pártba való felvételtől szóló rendelkezéseit. Ezért minden pártszervezet első kötelessége, hogy harcoljon a Statutum rendelkezéseinek egyik és másik kiforgatása ellen is.«

3. A jelöltségi idő meghatározása. A Statutum kimondja:

»Jelöltségi időt töltenek ki mindazok, akik be akarnak lépni a Pártba.« Továbbá: »A jelöltség ideje 6—18 hónap.«

A JKP KV 1948. szeptember 6-iki határozata a Statutumnak a jelöltségi idő tartamáról szóló 13-ik szakasza életbeléptetését illetően a következő utasítást adja:

»A Statutum 13-ik szakaszában előírt jelöltségi idő tartamáról egyénenként kell határozni, figyelembe véve a társadalmi származást, a politikai múltat (a katonai alakulatokban és politikai szervezetekben volt részvételt), az öntudatosság és cselekvőképesség fokát, azzal, hogy szabály szerint a munkások rövidebb ideig jelöltek.«

A jelöltségi idő eddig is fennállott Pártunkban, de tartama nem volt meghatározva.

A jelöltségi idő fontos eszköz a Párt tisztaságáért és helyes összetételének felépítéséért a pártbeli proletárelemek számának növeléséért vívott harcban; a jelöltségi idő azt jelenti, hogy minden jelöltet lemérnek, mielőtt belépne a Pártba; biztosítják személyi tulajdonságainak és munkájának ellenőrzését és minden jelölt, mielőtt belépne a pártba, megismeri a Programot és a Statutumot. Végül, a jelöltségi idő egyike azon eszközöknek, amelyek megvédik a Pártot az idegen elemektől.

A jelöltségi idő nem formáság és nem szabad, hogy az legyen, hanem eszköz a kipróbálásra és nevelésre; minden jelölt készségének kipróbálása, hogy mindent odaadjon a Párt és a munkásosztály ügyéért. A jelöltségi idő iskola, amelyben új kommunistákat nevelnek. Itt próbálják ki mind az odaadást, mind pedig a képességet a gyakorlati munkára. Ezért a jelöltségi időt valóban fel kell használni a jelölt eszméleti-politikai nevelésére, konkrét feladatokat és mindennapos konkrét segítséget kell nyújtani neki.

A jelöltek részvétele a pártösszejöveleken segítségükre lesz, hogy megtanulják, hogyan kell dolgozniuk. A pártösszejövetelen kapcsolódnak be a jelöltek a párt életébe. Ezzel egyúttal lehetővé válik számukra, hogy jól megismerjék a Párt vonalát, hogy fogyatékoságaikat pótolják, gyenge oldalakat erősítsék.

4. Még a következőket kell szem előtt tartanunk:

a) a kizárt tag jogát, hogy zárt pártösszejöveleteken is résztvegyen mindaddig, amíg a felsőbb pártvezetőség helyben nem hagyja a kizárásról szóló határozatot. A kizártak jogáról, hogy eljárjanak a zártkörű pártösszejöveletekre a felsőbb vezetőség határozatáig, a következőket mondja a Statútum:

»A járási (városi, körzeti és ezeknek megfelelő) pártvezetőség kizárássra vonatkozó döntéséig a párttag megtartja tagkönyvét és joga van a zárt pártösszejöveleteken is megjelenni.«

b) a jelöltek jogát, hogy résztvegyenek a pártösszejöveleteken, amelyeken a Pártba való felvételiükről döntenek. A jelöltnék, aki a Párt tagja akar lenni a Statútum előírásai szerint ki kell töltenie és aláírnia a meghatározott belépési nyilatkozatot, életrajzáának főbb adataival, amit személyes jelenlétében, a Párt alapszervezetének ülésén megvitatnak.

c) a Párt minden tagjának ama jogát, hogy jelen legyen a pártösszejövetelen, amelyen munkájának jellemzését megállapítják és, hogy abban résztvegyen.

Neskovics elvtárs Statútumról szóló beszámolójában, a JKP V. kongresszusán a következőket mondta:

»A párttag magaviseletének és munkájának értékelését, rendszerint, ama pártszervezet tagösszejövetelén kell megtárgyalni, amelyhez tartozik, mégpedig figyelembe véve mindennapi ténykedését; a hibák kölcsönös kiigazítása és a párttagok pártismerőségének fejlesztése alapján.«

Ezen rendelkezések, a már idézett többi rendszabályokkal együtt, kétségtelenül a demokratizmus további fejlődését jelentik Pártunkban.

A pártszervezeteknek hozzá kell fogniok, hogy végrehajtsák a Statútum ezen rendelkezéseit is.

Habár szembeötlően világos, hogy a JKP Statútuma a SzK(b)P jelenlegi Statútumának mintájára készült, a testvéri kommunista pártok egyes vezető emberei még az ilyen statútumot is bírálják. Az efajta bírálatot különösen furcsává teszi az, hogy vannak pártok, melyek statútumai komoly fogyatékosságokat mutatnak fel, melyek statútumai nem alapulnak a marxizmus-leninizmus legfontosabb elvein.

Ezen a helyen nincs szándékunkban sem az ilyen statútumok, sem annak elemzésébe bocsátkoznunk, hogy az egyes testvérpártok, hogyan hajtják végre a gyakorlatban a pártszervezés elveit. Lehet az is, hogy az egyes nem lényeges eltérések szükségszerűek, de az a mi esetünkben nem állt és nem is áll fenn. Bemutatásként azonban felhozunk néhány példát, amelyekből láthatjuk az eltéréseket a marxizmus-leninizmus lényeges, legfontosabb szervezeti elveitől. Mindamellet nem állítjuk, hogy e miatt ezek a pártok nem kommunista pártok.

Például az Olasz Kommunista Párt Statútumának 2-es szakaszában ez áll:

»Olaszország Kommunista Pártjába beiratkozhat minden becsületes munkás, aki betöltötte 18. életévét, tekintet nélkül fajára, felekezetére és filozófiai nézeteire...«

A Bolgár (kommunisták) Munkáspártjának Statútuma, amelyet a B(k)MP VII. plénümán, 1945 február 27 és 28-án és március 1-én fogadtak el, nem irányoz elő tagjelöltségi időt. Vannak olyan nem demokratikus rendelkezései is, mint például a 13. szakaszban lefektetett:

»A vezető szervek választása a jelenlevő tagok és kiküldöttek nyílt szavazásával történik.«

A Bolgár (kommunisták) Munkáspártja 1948 december 26-án megtartott V. kongresszusán új párt statútumot fogadott el melyben az áll, hogy a vezető szerveket nyílt szavazással választják és hogy csak a központi vezetőséget választják titkos szavazással.

Bírálóink mégis azt állítják, hogy a JKP Statútuma még egy bizonyíték amellelt, hogy helyénvalók a Tájékoztató Iroda vádjai. Kisinyevszki Joszip elvtárs, a Román Munkáspárt Központi Vezetősége politikai bizottságának tagja például a Román Munkáspárt politikai-elméleti folyóiratának, a »Lupta de Clasa« (»Osztályharc«) 1. számában cikket írt »A JKP programja és Statútuma — a marxizmus elárulásának új bizonyítéka« cím alatt.

Kisinyevszki elvtársnak első kifogása az, hogy Statútumunk a SzK(b)P Statútumának másolata. Ezen észrevételt két helyen is megismétli; az egyikén így: »...Ezért a SzK(b)P Statútumából és a »Kommintern programjából másoltak«, a másik helyütt pedig: »A programukhoz hasonlóan a statútum egyes oldalai is teljességükben másolatok.« És ha most ezek a megállapítások pontosak, és pontosságukhoz valóban nem fér kétség (mi úgy véljük, hogy a bolsevikok »másolásával« nem veszünk, hanem nyerünk), akkor: hogyan egyeznek ezek a megállapítások a teljes cikk tartalmával és címével? Mert ha a Statútumunk és Programunk a SzK(b)P Statútumának és Programjának másolata, akkor — hogyan lehetséges, hogy Programunk és Statútumunk a marxizmus-leninizmus elárulásának bizonyítéka, hogyan lehetséges, hogy marxista-ellenes, hogy álmarxista, homályos, opportunistá, ellenforradalmi, trockista, »národnyák szellemű, ál-internacionalista, stb?

Az általános, »elvi« megjegyzések után, Kisinyevszki elvtárs, cikke címének igazolásaként elemzi és bírálja a JKP Statútumának egy pontját. Ezzel kapcsolatban Kisinyevszki elvtárs a következőket írja:

»Bármennyire is igyekeznek a JKP vezetői a JKP-ban bevezetett török terrorista uradnukra demokratikus ruhát öltetni, az igazságot még az írott statútumban sem sikerült elrejteniük.«

»Megszűkítették a belső pártdemokráciát, a belső pártdemokrácia lényeges elemeit eltávolították a JKP Statútumából.«

Már pedig Statútumunk, annak harmadik szakasza, világosan beszél a párttagok jogairól:

»A párttag joga, hogy:

a) résztvegyen a pártösszejöveleteken és a pártsajtóban a pártpolitika gyakorlati kérdéseinek szabad vitáiban és befolyásolja ezeknek a kérdéseknek megoldását;

b) bírálatot gyakoroljon a pártösszejöveleteken bármely pártmunkás felett;

c) mint választó és választható résztvegyen a Párt szerveinek megválasztásában;

d) mindig jelen legyen, amikor munkájáról vagy magatartásáról határoznak;

e) kérdéssel, vagy nyilatkozattal forduljon akármelyik pártszervhez, beleértve Jugoszlávia Kommunista Pártjának Központi Vezetőségét és Kongresszusát is.«

A SzK(b)P Statútumában pedig:

»A párttag joga, hogy:

a) résztvegyen a pártpolitika gyakorlati kérdéseinek szabad, vagy érdemleges jellegű megvitatásában, a pártösszejöveteleken és a pártsajtóban;

b) *bírálatot gyakoroljon a pártösszejöveteleken valamennyi pártmunkás felett;*

c) mint választó és választható résztvegyen a Párt szerveinek megválasztásában;

d) minden esetben jelen legyen, amikor működéséről vagy magatartásáról határoznak;

e) kérdéssel vagy nyilatkozattal forduljon bármelyik pártszervezethez, egészen a SzK(b)P Központi Vezetőségéig.

(Az aldhúzás tőlem M. M.)

A Román Munkáspárt Statútumában azonban, mely Pártnak bírálónk, Kisinyevszkij elvtárs is egyik vezetője, ez áll:

»8. szakasz — minden párttag joga, hogy:

a) a pártösszejöveteleken elfogadandó határozatok és kérdések szabad és gyakorlati megvitatásában résztvegyen; közreműködjön a pártsajtóban;

b) követelje személyes jelenlétét mindazon esetekben, amikor munkájáról, vagy magatartásáról hoznak határozatot;

c) mint választó és választható résztvegyen a Párt vezető szerveinek megválasztásában;

d) minden kérdésben a vezető szervekhez forduljon, beleértve a Központi Vezetőséget is.

A JKP Statútumából és a Román Munkáspárt Statútumából idézett fenti szakaszokat összehasonlítva nem csak arra a kérdésre kaptunk választ, hogy igaza van-e Kisinyevszkij elvtársnak, amidőn azzal vádolta Pártunkat, hogy »irtózik a pártonbelüli demokráciától«, hanem egyidőben arra is, hogy hol »irtóznak« valóban »a pártonbelüli demokráciától.«

A pártszervezet kiépítése és fejlesztése a Statútum alapján — ez a Párt valamennyi szervezetének legszentebb törvénye. A Statútum adja meg a keretet, az alapot, amelynek szilárd talapzatán épül és fejlődik a pártszervezet. A Statútumnak kell biztosítania a pártszervezet számára a szervezeti kérdések teljes megoldását.

Mind apróbb és részletesebb szervezeti kérdéseket kell a Statútum alapján megoldani. A Statútum azonban nem dogma, nem holt séma. A Statútum nem láthatott előre és nem határozhatott meg minden jelenséget, a pártszervező munka valamennyi mindennapos problémáját.

Az élet állandóan bizonyos változásokat követel. Mindezt a statútum szellemében kell megoldani, számontartva, hogy a statútum ne gátolja a Párt szervezeti formáinak fejlődését, hogy e'kerüljük a merevséget, sablonizálást. A szervezeti problémákat konkrétan kell megoldani, számontartva, hogy a párt állandóan fejlődő, élő szervezet.

Számon kell úgyszintén tartanunk azt is, hogy ne menjünk a másik végletbe, hogy a Statútum rendelkezéseit ne magyarázzuk túlságosan »bátran« és »szabadelvéen« és hogy a szervezeti formákat ne a Statútumtól függetlenül, vagy éppen azzal ellentétben állapítsuk meg, fejlesszük és építsük.

Ma, amikor Pártunk az állam vezető hatalmi tényezője, amikor nagy, nehéz, bonyolult és sokféle feladat áll előttünk, amikor párttag-

ságunk létszáma állandóan növekszik, pártszervezeteink munkája, működése kétségtelenül sokban különbözik attól, ami a háború előtti vagy a háborús korszakban volt. Kezünkben vannak az eszközök a nehézségek leküzdésére.

Pártunk Statútumának hatalmas szervezeti fegyverünké kell lennie, amellyel még jobban megszilárdítjuk, megerősítjük és tovább fejlesztjük Pártunkat, olyan fegyverré, amellyel felfegyverkezik minden párttag a feladatok végrehajtásáért, a nehézségek leküzdéséért, a szocializmus felépítéséért folyó harc megvívására. Azért, a Párt szervezeti kiépítésének egyik legfontosabb feladatát hajtjuk végre, ha mindennapi munkánkban alkalmazzuk a Statútumot és harcolunk rendelkezéseinek megerősítéséért és tiszteletben tartásáért.